

**Wiktor A. Daszewski, Zofia
Sztetyło, Jolanta
Młynarczyk, Stanisław
Medeksza, Jacek Kucy**

**Nea (Kato) Paphos. Maloutena - pałac
rzymski**

Informator Archeologiczny : badania 19, 207

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na odcinku XI prowadzono prace przed fasadą i w zachodniej części komendantury. Eksplorowano pomieszczenia po wschodniej i zachodniej stronie kaplicy sztandarów. W pomieszczeniu zachodnim odsłonięto duże bloki fundamentu należące zapewne do fasady kaplicy sztandarów. Przed fasadą zachowała się platforma, na którą prowadziły schody z dwóch stron. W wyższych warstwach, pochodzących z okresu używania principia przez legion, uchwycono ślady kolejnych etapów przebudowy. Z zabytków ruchomych szczególnie interesujące są fragmenty posągów z brązu ze śladami złocenia. Niektóre wydają się pochodzić z posągu dziecięcego, inne sugerują istnienie posągu konnego. Znalaziono również monety z brązu, duże ilości fragmentów ceramiki naczyńowej, fragmenty stemplowanych cegieł i dachówek.

Na odcinku II eksplorowano sondą w intervallum. Uchwycono poziomy aliczne *via sagularis*. Natrafiono również na kanał uliczny przykryty wielkimi płytami.

CYPR

NEA/KATO/PAPHOS
Maloutena - pałac rzymski

Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej
w Kairze

Badania prowadziła ekipa pod kierownictwem doc. dr. hab. Wiktora A. Daszewskiego, z udziałem prof. dr. hab. Zofii Sztetylio /archeolog-epigrafik/, dr. Jolanty Młynarczyk /archeolog/, dr. Stanisława Medekazy /architekt/ i Jacka Kacy /fotograf/. Dwudziesta kampania wykopaliskowa /16.09. - 8.11.1985/.

Podobnie jak w ubiegłym sezonie, główny nacisk położony został na odsłonięcie dalszych partii rzymskiej budowli pałacowej, tzw. Willi Tezeusza, co wiąże się z programem turystycznego zagospodarowania stanowiska zaplanowanym przez Cypryjski Departament Starożytności. Prace prowadzono także w obrębie tzw. Domu Alona, gdzie w 1983 r. odkryty został zespół mozaik figuralnych o tematyce mitologicznej.

Willi Tezeusza

Prace koncentrowały się w rejonie skrzydła zachodniego oraz w skrzydle północnym. W skrzydle zachodnim otworzono szereg wykopów na długości ponad 35 m i szerokości 10 m, gdzie odsłonięto dalsze części pałacu i uchwycono zalegające pod nimi konstrukcje wcześniejsze oraz ulicę. Zakończono odmalowanie wielkiego podziemnego pomieszczenia /Nr 18W, wymiary 10 x 4 m/, przykrytego sklepieniem kolebkowym i pełniącego funkcję rezerwuaru wodnego lub magazynu. Odsłonięto przylegającą do tego pomieszczenia salę nr 21, należąca do najpóźniejszych konstrukcji powstałych w ramach pałacu - znaleziono w niej m.in. zespół kilku późnorzymskich i wczesnobizantyjskich amfor. Do najwcześniejszej fazy willi należy natomiast leżąca na południe od sali nr 21 sala nr 23, której wnętrze odsłonięto w bieżącym sezonie. Miała ona prawdopodobnie charakter budowli bazylikalnej. Do odsłoniętych w tym sektorze konstrukcji wcześniejszych należą fragmenty hallenistycznej ulicy biegnącej z zachodu na wschód, wzdłuż której biegi szeroki kanał przykryty blokami kamiennymi oraz pozostałości leżących wzdłuż niej budowli i należących do nich posadzek.

Badania w części północnej pałacu wykazały, że konstrukcje pomiędzy pomieszczeniami 14 i 15 x 114 i 115 niemal doszczętnie zostały zburzone, a mury rozebrane. Nieliczne zachowane ich fragmenty sugerują, że znajdowały się tu pomieszczenia o charakterze gospodarczym.

Dom Alona

Odsłonięto kolejne dwa pomieszczenia tej budowli: nr 3 - z dobrze zachowanymi murami /niekiedy do wys. 1 m/, na których natrafiono na ślady dekoracji malarskiej /motywy roślinne/ oraz posadzką mozaikową o wzorach geometrycznych; nr 5 - z posadzką mozaikową z różnobarwnych kostek. Ponadto na północny wschód od odkrytych poprzednio sal nr 1 i 2 odsłonięto zespół fundamentów, stanowiących prawdopodobnie podbudowę drewnianej podłogi. W zalegającym między nimi rumowisku znaleziono dużą ilość fragmentów doskonałej jakości tynków z dekoracją malarską /motywy roślinne i geometryczne, fragmenty scen figuralnych/ oraz fragmenty malowanej inskrypcji w języku greckim.

Na całym terenie wykopalisk znaleziono liczne fragmenty ceramiki, w tym lampek oliwnych oraz monety, pochodzące głównie z IV w. n. e. Na szczególną uwagę wśród znalezisk luźnych zasługują: dwa kamienne ołtarzyki do palenia kadzidła i srebrna moneta Wespazjana z przedstawieniem świątyni Afrodyty w Pałacu Paphos /Dom Alona/, brązowa miska znaleziona w gruzach wczesnorzymskiej budowli pod skrzydłem zachodnim pałacu.

W ramach prac rekonstrukcyjnych ekipa pracowników Departamentu Starożytności Cypru przeprowadziła anastylozę zachodniej ściany pomieszczenia nr 1 w Domu Alona. Szczegółowe badania i projekt rekonstrukcji tej ściany, wyposażonej w półokrągłą niszę z oborną półkolumnami i bogatym gzymsem, został przygotowany przez naszą misję i wykonany pod nadzorem architekta misji.